

**Mükemmel ve
Eksiksiz Bir
Şeriatı
Anlatıyoruz; Ama
Biz Eksikiz**

Nureddin Yıldız'ın Musab bin Umeyr Davetçi Okulu için yaptığı "Musab Olmak" (2.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Allah'a davet, insanların hatalarını düzeltmek veya insanlara iyi şeyler yaptırmak demektir. A şahsı davetçi konumunda olduğunda ya "camiye gidelim" ya da "alkolü bırak" diyecektir. Bunlardan ibaret değil ama açık bir örnek üzerinden konuşmuş olalım bunu.

Kur'an'ımız ve sünnetimiz bize ne vermek ve neyi bizden koparmayı istiyorsa onun üzerinden Allah'a davet edeceğiz demektir. Bu da şöyle bir sonucu ortaya çıkarır: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, en büyük davetçidir ve o, davet ederken "Kendin ne yapıyorsun ki?" gibi bir soruyla hiçbir zaman karşılaşmadı.

Ama onun dışında, yani Resûlullah Efendimiz'in dışındaki bütün davetçiler için bir sorun var: Sen Allah'a çağırıyorsun, ahlakın güzelliği ve şeriatın tatbikine. En küçük menhiyatın yapılmamasına. Peki sen Peygamber aleyhisselam gibi eksiksiz ve masum musun? Böyle bir şey mümkün mü?

Şöyle bir örnek verelim: Ahmet efendi, Allah'a davetle mükellef bir mümindir ve aile konusunda konferans veriyor. Bu ne demek: İnsanlar, eşinize iyi davranın ve çocuklarınıza sabırlı olun... Bir ailede ne konuşulursa onları anlatıyor. Ya da Ahmet efendi, sorunlu bir aileye gitmiştir ve orada anlatıyordu.

Bu insan eğer Resûlullah aleyhisselam olsaydı, bir kişi çıkıp diyebilirdi ki, "Yahu Muhammed, ama sen Fatıma'yı dövüyordun?" Böyle bir şey vaki değil. Çünkü Efendimiz eğer "dövmeyin" demişse zaten kimseyi dövmemişti. Eşlerinize sabredin, dediyse zaten sabrediyordu.

Fakat Efendimiz'e en yakınlardan biri olan Ömer radiyallahu anh, aynı tavsiyeyi yapmıştı ama kadın da boşamıştı, oğlunu da kırbaçlamıştı.

Sorunu ortaya koyalım: Allah'a davetle mükellefiz. Adına hoca efendi, âlim, konferansçı... denebilir. Çağına göre ad değişir, önemli değil ama en kapsayıcı olanı, Kur'an'ın zikriyle "Allah'a davet eden"dir. Bir ücret karşılığı olmadan Allah'ın şeriatının tatbiki için iki insana nasihat ediyorsun; ister yazarak ister çizerek olsun.

Bunu yaparken de örneğimiz Resûlullah aleyhisselamdır. Çünkü Allah'a davet etme misyonunun en mükemmel ve güzel örneği o. İnsanlar, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem üzerinden onu tenkit edecek bir şey bulamadılar. O da insan ve bir mahlûktu ama Allah'a davet ederken arkasında arıza bırakmadı hiç. Mesela aile konusu ise konuşacağımız; eşlerine zulmettiğini kimse iddia edemedi. On bir eşi oldu; hiçbir eşi ona zulüm isnat etmedi. Allah Teâlâ, Peygamberi'ni korudu ve 'gülünecek' hâle getirmedi.

Kardeşlerim,

Bir anlamda; **Allah’a çağıran, Allah diyenden daha güzeldir. Çünkü Allah Teâlâ, “Allah’a çağırandan daha güzel sözlü kim olabilir?” buyuruyor. Allah diyerek sabaha kadar gözyaşı akıtan kimse kendi kumbarasını dolduruyor çünkü. Allah demek için Allah’a çağıran kimse ise hem kendi kumbarasına hem başkalarına çalışır.** Bunu yaparken midesi-sinir sistemi olan, uykuya mahkûm, cebinde harçlık gereken bir insan olarak yapıyorsun; bu önemlidir.

Bu iki açıdan karşımıza çıkar:

Birincisi şudur ki insanlar, şeytanın da dürtmesi ve nefsin pohpohlamasıyla, onların bir ayıbını konuşurken veya daha efdal olana çağırırken sürekli bendeki ayıbı konuşacaklar demektir. Ben onlara diyeceğim ki, çocuklar Allah’ın emanetidir, aman çocuklarımızın kıymetini bilelim... O da benim on beş sene önce çocuğumu dövdüğümü öğrenmiştir, ben öyle dedikçe şeytan ona on beş sene önceki sahneyi hatırlatacak: Kendi çocuğunu dövmüştü ama...

İkincisi: Sürekli şeytanın tazyiki altında olacağım. Şeytan, bari sen konuşma bunu, minvalli sözlerle gelecek bana. Bir tür vicdan muhasebesine itecek beni. Aslında öyle olmayan ama vicdan muhasebesi süsü verilmiş bir süreç.

Muhataplarıma, beni onların gözünde basit göstererek irdeliyor ve etkiyi kulaklarında azaltıyor. Beni de konuştuğumda gerçekleşeceğine yüzde yüz inandığım ve heyecanlandığım şeyi konuşmaktan men ediyor. Bende performansı, onlarda algılamayı düşürüyor.

Bir davetçinin anlatacağı ilk konulardan biri sabah namazına kalkma meselesidir. İnsanoğlu uykuya muhtaç, uykunun en yüksek prim yaptığı an da sabah namazı vakti. Öyleyse biz, hayatında hiç sabah namazı kaçırmamış birini bulup bu konuyu ona mı anlattırmalıyız? Böyle biri var mı? Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dahi sabah namazı kaçırmıştı –cihat sebebiyle.

Tam biz konuşurken biri ayağa kalkıp “Sen hiç sabah namazı kaçırdın mı hoca efendi? Sen beş kere kaçırdıysan kırk beş kere de bizim hakkımızdır” dese ne diyeceğiz?

Söze biraz da ‘tevazu’ göstererek girsek, mesela: “Aziz kardeşlerim, karşınızda, beş senede beş defa sabah namazı kaçırmış biri olarak konuşuyorum.” Yani eşekten düşen biri olarak... Allah razı olsun dedirtiriz şeytana! İnsanlar bu sözden sonra ellerini şakaklarına koyup şeytanın da dürtmesiyle, “Bu adam... Kur’an okudu mu gözleri yaşıyor, cennet dedin mi kendini orada hissediyor, babası da âlim, senelerdir de bize İhya okuyor... hafız... Kur’an’ın da manasını anlıyor... Beş senede beş kere sabah namazı kaçırmış... Ben iki sure zor biliyorum Kur’an’dan, anlamıyorum ve babam da zilzurna biriydi. Demek ki ben beş senede beş kere sabah namazı kılsam yeter!”

Adamın bu tepkisine yatırım yapılmış olunur. Elbette sen, onun böyle demesini istemedin ama şeytanın ödeteceği bedel budur.

Genellikle baba-anneler bu hatayı çok yaparlar. Çocuğu karşılarına alıp “Yavrum, biz gençtik, bize kimse nasihat etmemişt, biz böyle böyle yaptık, sen yapma...” Aklınca baba-anne, sıcak temas kurmaya çalışıyor çocuğuyla. “Ben seni sevdiğim için söylüyorum bunları” derler ve aslında doğrudur da bu. Ama bir noktadan sonrasını alacak o çocuk. Yani ‘demek ki yirmi beş yaşına kadar bu zevki yaşamak lazım’mış. Sen otuz yaşında doktora gittiğin için ciğerinde sorun çıktı, ben yirmi beşten itibaren bitiririm...

Şunu unutmayacağız: Siz, ben, hepimiz... bilemediniz yüz sene yaşıyoruz dünyada. Yüz de babamız yaşasın, iki yüz. Dedemizin hatıralarını da bilelim, üç yüz. Şu fani dünyada, bilemediniz üç yüz senelik tecrübemiz vardır. Üç yüz senede üç yüz bin insanla karşılaşp onların birikimini kullanmış olabiliriz.

Melun İblis ise ilk insandan beri iş yapıyor. Leb demeden leblebiyi değil, değirmenden çıkacak unu bile kestiriyor.

Ne kadar tecrübeli olursam olayım, sayılarım mahduttur. Şeytan ise yirmi bin senedir insanla uğraşıyorsa insan sayısı kadar tecrübeden söz edilir onun birikimi için. Yani sen duygusal bir edayla, “Yavrum, görüyorsun, bu melanete bulaştık biz... Şimdi sürünüyoruz doktorlarda...” dediğin zaman, “Aptal adam” dedirtiyor şeytan, “sen ciğerlerine kadar çekmişsin, dudak sigarası içseymişsin.” İşte bu, şeytanın nasihatten zehir üretmesidir.

Davetçiler, Allah’a davet edenler olarak ciddi bir sorunla karşı karşıyayız: **Biz kendimizi anlatmıyoruz, Allah’ı ve Allah’ın şeriatını anlatıyoruz. Eksiksiz ve mükemmel olan, daha iyisi mümkün olmayan bir şeriatı anlatıyoruz; ama biz eksikiz.**

Şeytan, anlattığımız şeriata değil bize baktırıyor. İnsanlar bana bakar ve benden kötü etkilenirler diye hiçbir iletişim kurmamam lazım ve o zaman da kim davet edecek Allah’a –zira kusursuz bir insan yok.

Şöyle bir sorun ihdas ediyor bu: Tasavvuf lisanında, ‘mürşid-i kâmil’ diye bir kavram vardır. Mürşit, yönlendirici demektir. Kâmil ise tam ve arızasız anlamına gelir. Tasavvufun gerekliliği-gereksizliği anlamında değil ama ‘mürşid-i kâmil’ ihtiyacının nerden doğduğu ve şu an ne diye kullanıldığı üzerine gidelim. ‘Eksiksiz hoca’ anlamına gelen bir yakıştırma yapıyor tasavvuf erbabı, başlarındaki insana. Bu, onların o mürşit tarafından söylenen ve yönlendirilen her şeyi almaları mecburiyetini getiriyor beraberinde.

Sonra o mürşit, namaz kılarken eskaza esneyecek olsa, ‘bir hikmete binaen’ yapıldığı için müridi de esnemeye çalışır. Çünkü protokolde ne yazıyor: Bu kâmil mürşittir.

Hâlbuki kemâl, Allah’a mahsustur ve eksiksizlik Allah’a aittir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bile beşerdir, kuldur ve eksiksiz değildir. O bile kâmil mürşit değildir. Bedir’deki bir strateji tartışmasında Efendimiz’in emrine muhalefet eden bir sahabi, “bu Allah’ın emri midir sana?” diye sormuştu. Efendimiz aleyhisselam da “hayır” cevabını verince, “bu yaptığımız yanlıştır ya Resûlallah” dedi ve “kuyuları arkamızda bırakırsak düşmanın su alabilmesi için bizi geçmesi gerekir, geçemeyeceği için de akşam susuzluktan kaçır giderler” diye ekledi.

Efendimiz bu itirazı tasdik etti. Ama soru çok önemli: “Bunu sana Allah mı emretti?”

Kâmil mürşit kavramı, bir eksiksizliği merkeze alır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ise eksiksiz değildi.

Allah’a davet yükümlülüğümüz, karşımıza; insanların bizim ‘kâmil’ olmadığımızı görmeleri gibi bir sorun çıkarıyor. ‘Kâmil olmayan’ birinin anlattıklarını da küçümseme refleksi göstereceklerdir ve bu refleksi nasıl gidereceğimiz önemlidir.

Evvela, kâmil olamamak yani arızalı olmak, bir insanlık sorunudur. Büyük âlimlik, geçmişindeki medresenin iyiliği... hiçbir şeyi değiştirmiyor. Olsa olsa Ashab-ı Suffa’dan yetişmiş bir Ebu Hureyre olabilir insan; var mı dünyada, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mescidinin yanında, Cebrail’le komşuluk ettiği bir medresede yetişmekten büyük talebelik?

Ebu Hureyre, Resûlullah’ın talebesi ve malzemesi de birinci el ve kovandan süzülmüş baldı. Ama Aişe annemizin muhalefetinden kurtaramadı kendini. Böyle de olması gerekiyordu zaten. Bir kadının Ömer radiyallahu anhu minberde hutbe okuduğu sırada susturması da meşhurdur. Ömer radiyallahu anhu, Bilal ve İbni Abbas radiyallahu amhumanın olmadıkları bir toplantıyı başlatmaz, onlarsız bir yerde konuşmaktan kaçınırmış.

Hatalı ve eksik; mühim olan bunlara aferin dememek ve süreklileştirmemektir. İnsanın kayması mümkündür ama yuvarlanmaya karşı dikkatli olunmalıdır.

Biz insanlara, anlattığımız-yazdığımız-yaptığımız çalışmalarımızda yüzde yüz sonuç alacağımız bir beklentiyle bakmıyoruz. Yüzde yüz diye bir şey yoktur. Sadece ağacı yontarken yüzde yüz bir şekil verilebilir; insan ise ağaç gibi yontulmaz, bir fire payı muhakkak vardır. Bizim de onlar gibi eksikli insanlar olmamız, bu fire üzerinden konuşmamızı gerektirir. 100 anlattığımızda sonuç hiçbir zaman 100 olmaz. Eğer elimizde sigarayla insanlara sağlığın önemini anlatırsak o zaman 5'e düşürürüz bunu. Geçmişimizde bir sigara macerası varsa 40'lara düşer, hiç sigara içmeyen biriye 80-90'dır. 100'lük bir sonucun örneği yoktur.

İnsanlar üzerindeki sonucun hiçbir zaman yüzde yüz olmaması, bir sorun değildir aslında; bu kumaştan elbise böyle yapılıyor. Ön tedbirli yaşamamız gerekiyor velâkin başta verdiğim örnekteki gibi, "biz de zamanında bu melaneti işlemiştik..." türlü tepkileri veren saflıkta da olunmamalı. Yalan da konuşmamalıdır elbette.

Bu nedenle arkadaşlar; âlimlerin, ümmetin önünde durması gereken davetçilerin geçmişlerine dair tam emin olunmayan şeylerin gündeme getirilmemesi gerekir. Ama bunların saklanması da melekleştirilmiş insan üretilmesi anlamına gelir. Gündem, o kişinin tualete gidişinin haber yapılması seviyesinde olmamalı. Eğer insanların geçmişleri, Allah'ın dinini anlatmada negatif sonuç olarak etki ediyor olsaydı, çocuk katili olan ashab-ı kiramı anmamamız lazımdı bugün. Kavgacı-ırkçıydılar ve biz, Peygamber'i öldürmeye giden Ömer'i biliyoruz.

Ashab-ı kiramın -sahabilik hariç- mini uzantılarıyız biz. Biz de aynı şekilde, Allah'a davet edenler veya onları dinleyenler olarak, ashab-ı kiramın yanlışlarına benzetiriz kendi yanlışlarımızı. Ama hatamızla övünmemektir esas olan. Hatalarımızda boynumuz büküktür ama şeytanın karşımıza bunları vesvese olarak çıkarmasına müsaade etmemeliyiz. Kötülüğümüzle övünmüyor ve onu Rabbimizin af ve mağfiretine havale ediyor olduktan sonra elbette insanlara anlatacaklarımızı anlatacağız, çünkü kâmil bir örnek yoktur. Hiç kimse daha önce hasta olduğunu bildiği bir doktorun, insanları muayene etmesinde bir sakınca görmez.

İnsanlar, sağlığında sabıkasız olmayan doktor aramadıkları gibi sabıkasız âlim-davetçi de aranmaz; işin tabiatına aykırı bu. İnsanız, insana hitap ediyoruz. Eğer insanlık üstü bir çalışmanın sonucunu bekliyor olsaydık Allah, peygamberlerini meleklerin arasından gönderirdi. Hanımıyla tartıştığı için mescitte bir ay mahzun olarak bekleyen bir insanı peygamber diye göndermezdi.

Tam aksine; üzerine büyü yapılabilmiş, torunu ölünce ağlayan, sabah namazına kalkamamış bir peygamber gönderdi Allah. Sinirlenip beddua eden Nuh'u, müşrik babası için af dileyen İbrahim'i -aleyhimesselem- gönderdi. İnsana hitap edenin insan olmasıdır doğal olan. Eğer hitap eden insanın, hitap edilenler gibi olmamasıyla karşılaşsaydık doğallık bozulmuş olacaktı. Saçımız dökülecek ama berberlik de yapacağız.

Bu çok eskiden beri bir sorundur. Mesela; İmam Nevevî rahmetullahi aleyhin zamanında böyle bir sorun varmış. Bir kesim, hocaların masum olması gerektiği algısı içerisindeymiş ki Nevevî, insanların hatasız konuşması diye bir kuralın olmayacağını özellikle not düşüyor. **Birbirimizin eksiklerini tamamlayan eksik insanlarız biz.** Eğer hatalarımızı melekler tamamlasaydılar, bu sunî bir yama olurdu. Hâlbuki Rabbimiz, cennete doğal bir ortamdan çıkıp gitmemizi istiyor.

“وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ” “Çalışın. Yaptıklarınızı Allah da Resûlü de müminler de görecektir.” Bakınız, müminler de görecektir. Sen yapacaksın ve mümin kardeşlerin, yaptıklarını görecektir. Ama geçmişteki hatalar ve eski günahlar üzerine kimseye brifing de verilmez. Tövbede ciddi olunmalı.

Çalışmalarımızda ölçümüzü koruyor ve kötülüğün reklâmını yapmıyor olduktan sonra eksikliğimiz ve insan oluşumuz, Allah’a davetimizi engelleyemez. İnsanlığın yüzde yüz ve melek gibi bir adamı hiçbir zaman olmayacak. Tabii ki bu, bizden daha gayretli ve zahit kimselerin, Hasan el-Benna’ların olmaması demek değil; ama onun da bir yığın hatası konuşulmuştur, doğal olan da budur.

وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.